Zákon secesní

Návrh zákona č. 4 podle seznamu zákonů Fóra lidu – prováděcí zákon k Občanské ústavě ČR (OIPD)

Fórum lidu · pracovní návrh ze dne 26. 10. 2026

Postavení návrhu: Zákon provádí čl. 89 Občanské ústavy (secese, opt-out) a navazuje na čl. 31 (EVORAS eviduje secese), čl. 87 (platy veřejných služebníků), čl. 90 (občanské hodnocení institucí) a čl. 97 (povinné pojištění). Vychází z autorovy definice secese (OIPD, Definice č. 22), Hlavy 3 čl. 76 a popisu Veřejné služby finanční („osobní secesní seznam chtěných a dobrovolně placených veřejných služeb“). Schvalují jej občané v referendu.

NÁVRH

ZÁKON

ze dne …….. 20..

o secesi (zákon secesní)

Občané České republiky se v referendu usnesli na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ – ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1 – Předmět úpravy

Tento zákon upravuje podle čl. 89 Občanské ústavy České republiky (dále jen „ústava“) právo občana

a) odmítnout přispívat na plat konkrétního veřejného služebníka (osobní secese),

b) odmítnout přispívat na náklady konkrétní instituce veřejné služby nebo její části (institucionální secese),

c) vzdát se konkrétní veřejné služby a nepřispívat na ni (secese od služby),

a postup obecních úřadů, systému EVORAS a institucí veřejné služby při secesi.

§ 2 – Zásady

(1) Secese je projevem svobodné vůle a osobní odpovědnosti občana. Je veřejná a beztrestná (čl. 89 odst. 1 ústavy).

(2) Nikdo nesmí být za secesi postihován, znevýhodňován ani vyšetřován; nikdo nesmí být nucen secesi učinit nebo ji odvolat.

(3) Secese nezbavuje občana povinnosti dodržovat ústavu a zákony.

§ 3 – Kdo může secesi učinit

Secesi může učinit každý rozhodující občan. Za nezletilé dítě ji činit nelze.

ČÁST DRUHÁ – OSOBNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ SECESE

§ 4 – Předmět secese

(1) Osobní secesi lze učinit vůči kterémukoli veřejnému služebníkovi, jehož plat se hradí z veřejných rozpočtů.

(2) Institucionální secesi lze učinit vůči kterékoli instituci veřejné služby, ministerstvu, kanceláři prezidenta republiky, organizační složce územního celku nebo vůči jejich konkrétnímu programu či výdaji, který je samostatně veden v rozpočtu.

(3) Secesi nelze učinit vůči

a) soudci v řízení, jehož je občan účastníkem, a to po dobu řízení,

b) fondům povinného zdravotního, sociálního a důchodového pojištění (čl. 97 ústavy),

c) výdajům na splácení veřejného dluhu podle čl. 125 ústavy.

§ 5 – Podání

(1) Secesi občan učiní

a) v systému EVORAS, nebo

b) písemně nebo ústně do protokolu na obecním úřadě obce svého trvalého pobytu.

(2) V podání občan uvede jméno veřejného služebníka nebo označení instituce, popřípadě výdaje. Důvod uvádět nemusí; může jej uvést a zvolit, zda bude zveřejněn.

(3) Obecní úřad secesi bez odkladu zaeviduje v systému EVORAS a vydá občanovi potvrzení (čl. 89 odst. 2 ústavy).

§ 6 – Trvání

(1) Secese platí do konce kalendářního roku, v němž byla učiněna, a automaticky se prodlužuje na další rok, pokud ji občan neodvolá.

(2) Osobní secese zaniká skončením funkce veřejného služebníka.

(3) Občan může secesi kdykoli odvolat stejným způsobem, jakým ji učinil.

ČÁST TŘETÍ – FINANČNÍ ÚČINKY

§ 7 – Výpočet podílu

(1) Podíl jednoho občana se vypočte jako roční plat veřejného služebníka nebo roční rozpočtované náklady instituce či výdaje, dělený počtem rozhodujících občanů, jimž služebník nebo instituce slouží.

(2) U celostátních funkcí a institucí se dělí počtem rozhodujících občanů republiky, u funkcí a institucí územních celků počtem rozhodujících občanů daného celku.

(3) Podíl se počítá poměrně za každý celý kalendářní měsíc trvání secese.

§ 8 – Převod do rozpočtu obce

(1) Součet podílů za všechny secese občanů obce převede Veřejná služba finanční čtvrtletně z rozpočtu, z něhož se plat nebo náklady hradí, do rozpočtu obce, kde byla secese úřadována (čl. 89 odst. 2 ústavy).

(2) Obec použije prostředky ze secesí přednostně na fond pomoci občanům v nezaviněné nouzi (čl. 117 ústavy) nebo na jiný účel, o kterém rozhodnou občané obce v místním referendu.

§ 9 – Dopad na plat veřejného služebníka

(1) Plat veřejného služebníka se snižuje o součet podílů z osobních secesí; snížení nesmí přesáhnout polovinu platu.

(2) Rozpočet instituce se snižuje o součet podílů z institucionálních secesí. Ředitel instituce zveřejní, které výdaje omezil.

§ 10 – Secese a odvolání

(1) Při osobní secesi vůči volenému veřejnému služebníkovi může občan současně podepsat petici k jeho odvolání podle volebního zákona; dosáhne-li počet podpisů prahu podle čl. 22 ústavy, vyhlásí se referendum o odvolání.

(2) Při institucionální secesi může občan současně podepsat petici k referendu o změně, zúžení nebo zrušení instituce (čl. 90 odst. 2 ústavy).

(3) Učiní-li secesi vůči témuž služebníkovi nebo instituci nejméně 25 % rozhodujících občanů, je příslušný ministr povinen do 30 dnů veřejně vysvětlit příčiny a předložit nápravná opatření.

ČÁST ČTVRTÁ – SECESE OD SLUŽBY

§ 11 – Osobní seznam služeb

(1) Každý občan má v systému EVORAS osobní seznam veřejných služeb, v němž označí služby, které chce využívat, a služby, kterých se dobrovolně vzdává.

(2) Ministerstva zveřejňují úplný seznam služeb, jichž se lze vzdát, s uvedením ročních nákladů na jednoho občana a důsledků vzdání se.

§ 12 – Vzdání se služby

(1) Občan, který se dobrovolně a s vědomím důsledků vzdá určité veřejné služby, není povinen na ni přispívat a nemá na ni nárok (čl. 89 odst. 3 ústavy).

(2) Vzdát se nelze služeb, které chrání život, zdraví, svobodu nebo majetek jiných osob, zejména soudní ochrany, policie, záchranných sborů a obrany; tím není dotčeno právo podle § 13 a 14.

(3) Vzdání se služby je účinné od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po jeho podání a lze je odvolat vždy k 1. lednu.

(4) Před vzdáním se služby, s níž je spojen nárok na peněžité plnění, poskytne EVORAS občanovi úplnou informaci o důsledcích.

§ 13 – Odmítnutí služby se zbraní

Občan má právo odmítnout výkon služby se zbraní; místo ní vykoná službu beze zbraně podle čl. 104 odst. 2 ústavy a zákona o Národní domobraně a civilní ochraně.

§ 14 – Secese od místně příslušného soudu

Pochybuje-li občan o nestrannosti místně příslušného soudu, může žádat o přikázání věci jinému soudu; žádosti se vyhoví, nejde-li o soud celostátní (čl. 80 odst. 4 ústavy). Podrobnosti stanoví zákon o soudnictví a vězeňství.

ČÁST PÁTÁ – VEŘEJNÝ PROJEV SECESE

§ 15 – Projev secese

(1) Občan má právo svou secesi veřejně projevit slovně, písemně nebo označením na oděvu, například nápisem „Provedl/a jsem secesi od pana/paní XY a nechci s ním/ní být v ničem spojován/a; není pro mne autoritou ani reprezentantem.“

(2) Projev secese nesmí obsahovat vulgarismy, výzvy k násilí ani nepravdivé skutkové tvrzení.

§ 16 – Zákaz postihu

Zaměstnavatel, škola, úřad ani nikdo jiný nesmí občana za secesi nebo její veřejný projev postihnout ani znevýhodnit.

ČÁST ŠESTÁ – EVIDENCE A INFORMOVÁNÍ

§ 17 – Evidence

(1) Secese eviduje systém EVORAS (čl. 89 odst. 2 ústavy).

(2) U každého veřejného služebníka a instituce se průběžně zveřejňuje počet platných secesí a jejich podíl na počtu rozhodujících občanů; jména občanů se zveřejní jen s jejich souhlasem.

§ 18 – Informování

Obecní úřad čtvrtletně informuje o secesích úřadovaných v obci příslušné ministry, předsedu Národní rady, prezidenta republiky a Veřejnou službu kontrolní.

§ 19 – Kontrola

Veřejná služba kontrolní kontroluje správnost výpočtu podílů, převodů do rozpočtů obcí a snížení platů; zjištěné nedostatky zveřejní.

ČÁST SEDMÁ – SANKCE

§ 20 – Přestupky

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo občana za secesi postihne nebo znevýhodní, nebo kdo jako veřejný služebník odmítne secesi zaevidovat.

(2) Za přestupek lze uložit pokutu do 200 000 Kč. Veřejnému služebníkovi se pokuta ukládá osobně. Přestupky projednává Veřejná služba kontrolní.

§ 21 – Ochrana práv

Občan, jehož secese nebyla zaevidována nebo jemuž byla způsobena újma za secesi, se může domáhat ochrany u soudu; náhradu škody hradí odpovědný veřejný služebník z povinného pojištění.

ČÁST OSMÁ – PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 22 – Přechodné ustanovení

Do zprovoznění systému EVORAS se secese činí jen na obecním úřadě a obce je evidují v listinné evidenci, kterou čtvrtletně předávají Veřejné službě finanční.

§ 23 – Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem kalendářního roku následujícího po vyhlášení výsledku referenda, jímž byl přijat.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Účel zákona

Secese (opt-out) je jedním z pilířů OIPD. Dává každému občanovi trvalý, každodenní nástroj kontroly: kdo považuje určitého úředníka nebo instituci za neschopné či škodlivé, nemusí je ze svého podílu na veřejných penězích financovat. Peníze nepropadají, ale zůstávají v obci občana, kde o nich rozhodují místní lidé.

2. Vazba na OIPD a texty autora

- **Definice č. 22 (SECESE):** právo „veřejně, důstojně, pevně a sebevědomě odmítnout platit jakoukoliv IVS, jakéhokoliv VS“; poměrná částka „propadá do pokladny obce“; secesi „zúřadují úředníci místních samospráv a informují o tom příslušné ministry, PNČr a prezidenta Čr a VSK“; kontrola přes EVORAS; veřejný projev nápisem na oděvu – § 5, 8, 15, 17, 18.
- **Hlava 3 OIPD, čl. 76:** secese od vykonávání veřejných služeb, „zejména násilných, bojových“, a od místně příslušných soudů – § 13, 14.
- **Hlava 4 OIPD, Veřejná služba finanční:** „osobní secesní seznam chtěných a dobrovolně, ročním příspěvkem placených veřejných služeb“ – § 11.
- **Definice č. 5:** právo secese má ctihodný občan – § 3.
- **Předmluva autora:** právo občanů na odchod z veřejného systému – § 12.

3. Doplnění a odchylky

Téma	OIPD	Návrh	Důvod
Financování bez daní	podíl z „veřejných peněz“	podíl se převádí z rozpočtu instituce do rozpočtu obce (§ 8)	Ústava daně ruší (čl. 96); secese proto přesouvá veřejné prostředky, nevrací daň.
Hranice snížení platu	neuvedena	nejvýše polovina platu (§ 9)	Služebník musí být schopen dál vykonávat funkci; o jeho setrvání rozhodují občané odvoláním.
Masová secese	neuvedena	secese spojená s podpisem petice; při 25 % povinné vysvětlení ministra (§ 10)	Referendum lze vyhlásit jen peticí podle čl. 22 ústavy; secese proto petici neruší, ale usnadňuje.
Výjimky	neuvedeny	soudce ve vlastní věci, pojištění, splácení dluhu, služby chránící druhé (§ 4, 12)	Secese nesmí sloužit k obcházení soudní moci ani ohrožovat solidární pojištění (čl. 97) a práva jiných.

4. Soulad s ústavou a étosem

Zákon provádí čl. 89 ústavy. Odpovídá étosu svobody, osobní odpovědnosti a zákazu násilím vnucovaného „dobra“: nikdo nemusí platit službu, kterou nechce, ale nikdo se tím nevyvazuje z povinnosti nepoškozovat druhé.

5. Dopady

Administrativa je minimální – evidenci zajišťuje EVORAS, výpočet a převody Veřejná služba finanční. Obce získají prostředky na pomoc občanům v nouzi. Instituce s velkým počtem secesí dostanou silný signál ke zlepšení.

B. Zvláštní část

K § 1 až 3: Tři druhy secese a zásada beztrestnosti.

K § 4 až 6: Co lze secesí odmítnout, jak se podává a jak dlouho platí.

K § 7 až 10: Výpočet podílu, převod do obce, dopad na plat a propojení secese s peticí k odvolání.

K § 11 až 14: Secese od služby včetně služby se zbraní a místně příslušného soudu.

K § 15 a 16: Veřejný projev secese podle autorova vzoru a ochrana před postihem.

K § 17 až 21: Evidence, informování, kontrola a sankce.

K § 22 a 23: Přechod do zprovoznění EVORAS a účinnost.

Zdroje: Občanská ústava ČR (OIPD), čl. 29, 31, 80, 87, 89, 90, 96, 97, 104, 117, 125 (forumlidu.cz/oipd/navrh-ustavy); Fórum lidu – OIPD: Definice (č. 5, 22), Hlava 3 (čl. 76), Hlava 4 (Veřejná služba finanční), Předmluva autora; seznam zákonů (č. 4).